

1908 - 100 jaar Gudsekop - 2008

HOOFDSTUK 1 SCHIP

- Eigendomshistorie met wat meer tekst dan in het vorige boekje.

1908	Walma
1919	Doevendans
1934	Padvinderij Sneek
1960	SKR
1974	Gudsekop 65 jaar, boekje 'In 1908 een scheepje gebouwd...'
1993	Reünie '85 jaar Gudsekop'
1998	Stichting 'De Gudsekop'
2008	Gudsekop 100 jaar

- Thuishavens aan de hand van foto's van vroeger en nu

Galamadammen
Skarsterbrêge
Pont bij Langweer
Woudsend bij de brug
Akkum in de Meine Sloot

- Onderhoud

Interview met Jan Smittenberg en Sybren Kingma Boltjes. Onderwerpen:

- o Steeds weer overwegingen tussen traditie en veiligheid/kosten.
- o Roef verlengd, raampjes in de roef (jaren '70)
- o Nieuwe mast
- o Nieuw vlak verhaal van Martijn hoe het 'destijds' allemaal in z'n werk ging
- o Verschillende werven: Sietze Visser, Popma

- Optuigen en aftuigen

Eigenaardigheden van de Gudsekop, slechts een overzicht, zal niet een compleet verhaal zijn.

HOOFDSTUK 2: VAREN

- Varen voor de kost

Verhaal over de familie Walma. Via kleinkinderen van Walma zijn wat bijzonderheden boven water gekomen. Onderwerp: hoe was het om voor de kost te varen? Wat was dat eigenlijk voor tijd?

- Zeeverkennerstijd

De heer Ament heeft heel veel verhalen uit deze tot nu toe onbekende periode verteld.

- Kampvaren en Tochtvaren

Een gedeelte uit het kampverslag van de heer Jolle de Jong uit 1949 zal worden opgenomen in het boekje. Verder een vlucht van verhalen door de verschillende decennia heen
Natuurlijk is er ook uitgebreid aandacht voor de aardappeltochten

- Trainen

Hoe is dat ooit begonnen? Hoe deden de schippers dat eigenlijk in de jaren '60?
Een mooi verhaal van Bouke Hepkema en Ijsbrand.

- Racen

De Garnalencub op het Lauwersmeer, de Strontrace en de Mattenschippersrace komen uitgebreid aan bod.

- Extra activiteiten en speciale weekenden

Avondzeilen
Donateursdag
Ouderdag
Thema weekenden
Slotweekenden

HOOFDSTUK 3: WAL

- Het boekingskantoor

Een uitgebreid interview met Anneloes over het reilen en zeilen van het bureau en de verhuizing daarvan van Utrecht naar 'prive'.

- Klassieke schepenbeurs

- Wintervergaderingen

Die werden in het leven geroepen omdat er in de winterperiode lang geen contact was met elkaar. In eerste instantie bij Bouke thuis in Utrecht, toen in de kelder van het kantoor in Utrecht en al weer jaren in Averechts.

HOOFDSTUK 4: HET LUSTRUMJAAR 2008

- Het Theaterdiner

Een overzicht over deze avond in maart '08 in Parnassia in Utrecht

- Het Kinderweekend

Dit bijzondere weekend met vele Gudsekop-kinderen was een unieke belevenis.

- De Lustrumtocht

Zwervend langs alle historische plekken van de Gudsekop op zich was al speciaal, maar de sfeer tijdens de huldiging als Schip van het Jaar tijdens de opening van de Sneekweek is nauwelijks onder woorden te brengen.

- De reunie op Rufus

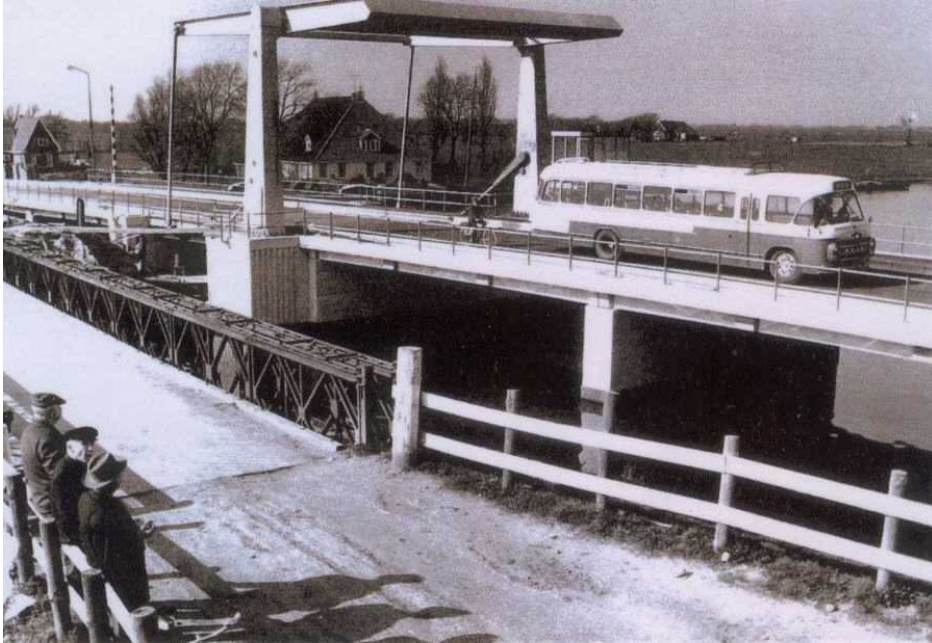
Vele oud-Gudsekoppers, maar ook oud-padvindsters hebben heerlijk herinneringen kunnen ophalen in zeilboerderij Rufus.

- Strontrace 2008

Ondanks dat de Gudsekop officieel uitgesloten is vanwege haar afmetingen om deel te nemen aan de Strontrace, is er vanwege het lustrum door de organisatie een uitzondering gemaakt. Het was een absoluut bijzondere tocht, met helaas erg veel wind....

HOOFDSTUK 1 SCHIP

- [Thuishavens aan de hand van foto's van vroeger en nu](#)

HOOFDSTUK 1 SCHIP

- [Onderhoud](#)

o Nieuw vlak verhaal van Martijn hoe het 'destijds' allemaal in z'n werk ging

Inleiding

Graag geven we je in dit hoofdstuk inzicht in de aanpak van de metamorfose die de Gudsekop in de winter van 2003/2004 heeft ondergaan. De grote klussen waren het vervangen van het vlak, de herinrichting van de roef en het kot. Zoals verwacht (en gehoopt!) leverde de geplande grootschalige restauratie pittige discussies op. Ook daarover lees je hieronder meer. Schematisch vind je aan het einde van dit hoofdstuk het tijdspad, en de herkomst en de besteding van de financiën op een rijtje.

Aanleiding

De aanleiding voor het maken van de restauratieplannen is de bescheiden dikte van het vlak (2 millimeter waar 4 a 5 millimeter de minimum norm is), met in het bijzonder de kimmen.

Onder de mast was het vlak al eerder gedubbeld. Zowel in het kader van de verzekering, maar natuurlijk in eerste plaats vanwege het behoud van het schip moeten we concreet met de restauratieplannen aan de slag. Het gat aan de start van het vaarseizoen 2003 ondersteunt onze plannen.

Restauratie Romp

Dat het vlak moet worden vernieuwd, is dus duidelijk. Maar vervolgens moeten we concreet worden met betrekking tot de vragen hoe, waar en door wie. Deze vragen zijn uitvoerig aan de orde gekomen tijdens de bestuursvergaderingen, maar ook gedeeld met vele geïnteresseerden, deskundigen en betrokkenen. De jaarlijkse wintervergadering is een goede gelegenheid om discussie over lassen versus klinken de vrije loop te laten en het wensenlijstje met betrekking tot de inrichting van de roef vast te stellen.

Klinken / lassen

Het vraagstuk klinken versus lassen is uiteindelijk in het voordeel van lassen beslecht. De redenen waarom niet voor klinken te kiezen zijn de volgende.

Het hele project klinken wordt een te grote uitdaging omdat het over een te lange tijdsspanne (niet binnen een winter te realiseren) gaat, het te duur (factor 2 tot 3 ten opzichte van inleggen) wordt en de gehele projectleiding in eigen beheer gehouden moet. Daarnaast is geconcludeerd dat er al veel aan het schip gelast is en het op originele wijze varen voor de Stichting van een groter belang wordt geacht dan de originaliteit van het schip.

HOOFDSTUK 2 SCHIP

- [Varen voor de kost](#)

“In 1908 een scheepje gebouwd....”

In het boekje “ In 1908 een scheepje gebouwd....” is te lezen hoe de heer Cornelis (Knealles, Kornelis) Walma (1854 - .....) eigenlijk in een opwelling beslist om een nieuw stalen scheepje te laten bouwen. Na het varen met een vracht aardappels in zijn houten scheepje is hij erg boos, omdat de aardappels voor de zoveelste keer nat geworden zijn. Doordat de naden boven de waterlijn vaak wat uitdrogen, sijpelt er bij het scheef gaan onder zeil makkelijk wat water doorheen. Onder zeil is het bijna onmogelijk om het schip niet scheef te laten gaan. Niet zeilen en alleen bomen en

jagen met volle lading gaat te langzaam en is lichamelijk veel te zwaar.

In het najaar van 1908 wordt zodoende aan Auke Holtrop van der Zee te Joure de opdracht gegeven om een snel fraai gelijnd klein beurtscheepje te bouwen. Waar zijn vader, Eeltjebaas, de houten scheepjes nog zonder tekeningen en op het oog bouwde, verschijnen bij de stalen schepen van Auke de eerste lijnen tekeningen op papier. Het bouwen gaat nog steeds grotendeels op het oog. Het verhaal over de juiste plaats van de zwaarden illustreert de onontbeerlijke kunst van het timmermans oog: “ Inschattend loopt Holtrop langs de romp en onderwijl duwt hij een tabakspruimpje tegen de zijkant van het schip: dáár moeten ze komen!”

Wat maakt dit scheepje, de Friesland, zo bijzonder:

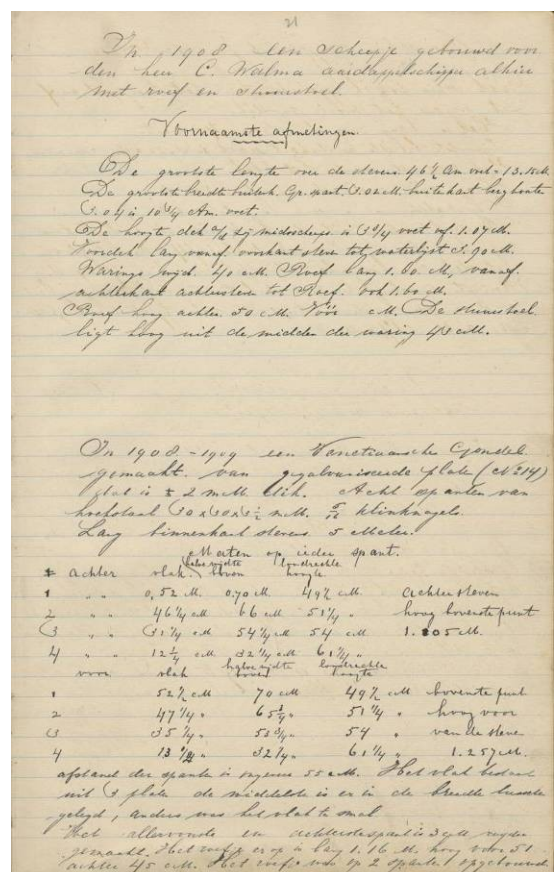
- de maten: 46 ½ Am voet = 13,15 meter lengte bij 10 ¾ Am voet = 3,02 meter breedte.
- de kale stalen romp weegt 7 ton, het laadvermogen zal op zo'n 18,2 ton uitkomen.
- de omhoog gewelfde kop is typerend voor de werf in Joure. Niet altijd praktisch met de lage bruggetjes in de kleihoek, maar wel fraai.
- de grootste breedte is bij de mastkoker en de grootste diepte bij de zwaarden, terwijl bij de Pypster skûtsjes uit Drachten die 2 samen vallen bij de zwaardkoppen.
- de oude Walma heeft een houten schaak onder het schip laten aanbrengen. Hij begint midscheeps smal en houdt onder de achterstevens met ongeveer 15 cm hoogte op. Het scheepje kan daardoor hoger aan de wind zeilen.
- na de bouw is het commentaar van Auke van der Zee zelf: dit is een heel mooi model schip geworden in zijn soort, doch het boeisel bij beide stevens is nog wat te breed, 3 á 4 cm smaller was mooier geweest. Bij de bolders is het goed. Ook achter de bocht bij de stuiten is hij wijd genoeg.

.....

HOOFDSTUK 2: VAREN

- [Kampvaren en Tochtvaren](#)

Verslag uit 1949:

.....

Extra Nieuws: Pa en Ma hertrouwt.

Bij nader inzien blijkt, dat onze Ma haar geboortedag helemaal niet op de 24. Augustus valt, maar daar zij dit heel graag in ons midden vierde heeft zij dit gesimuleerd. Zo is het dus een leugen dat zij 798.004.800 seconden oud is.

WEERBERICHT: Geldig van hedenmorgen tot hedenavond medegedeeld door de speciale verslaggeefers. Hevige stormen in het vooronder later steeds afnemende slappe wind in de keuken. Verder de zelfde temperatuur als gisteren.

Woord van de dag: We zijn maar mensen, dat is niet veel, maar dat weinige, wees dat geheel.

Wist U dat: het stopwoord van de K.C. 's morgensvroeg opschieten is.
                  het geheugen van de H.L. slechter wordt.
                  Nel Snel alle talen door elkaar spreekt, zelfs Fries?
                  Joke de Ruiters en Tineke Beenen spiekbriefjes gebruikt hebben bij de bonte avond
                  Nel Snel te lui is om het etencorvé te volbrengen,
                  de H.L. 's avonds te lui is om te bruinen en het daarom over boord doet.

Plaatselijk Nieuws: Avonturen van de Gudsekop en verder het verslag van de dag. Vanmorgen om 8 uur begon de Gudsekop met kloeke moed de Scharsterrijn op te varen. Al gauw pikte een sleep ons op waarmee we de Langweerder wielen opgevaren zijn, tot aan Sneek. Al wachtend op een sleep dobberden we een paar keer rond totdat Pa en Pipa de moed kregen te bomen. En het werd bomen!!!!

HET VERSLAG VAN DE DAG. Vanmorgen om zeven uur werden we gewekt door de K.C. Onder de dagopening: Geef rekenschap van Uw beheer, leg verantwoordelijkheid af van al je doen en laten, werd de vlag gehesen. Ook hadden we ochtend gymnastiek waarin alleen werd getrumd. Daarna hebben we vele boterhammen verslonden voor al Fokje werkte flink wat naar binnen. onder Leiding van de K.C. werd de kampspreuk geleerd. Nadat we een poosje hadden gezeild moesten we een uur voor de spoorbrug wachten, waar de brugwachter zei dat we reuze goeie schippers aan boord hadden. We zijn toen naar het dorp Grouw gezeild waar we hebben gegeten. Toen dit achter de knopen was zijn we met z'n allen het dorp ingegaan en hebben het raadhuis bekeken waar een tentoonstelling was. Toen we thuis kwamen hebben we thee gedronken en hebben enkelen van ons gezwommen. Wist U: dat het vandaag erg brodzig was. dat de H.L. haar V.C.J.C. doek als plasstron gebruikt. dat Fok zich al tien keer heeft dood gelachen en nog leeft. dat Nel Snel aan likdoorns lijdt waar je water uit kan putten. dat Fenny 's nachts bij Coba op de duo zit. dat Nel Snel haar bed het netst lag van allemaal (Hoe kan dit?)

.....

HOOFDSTUK 4: HET LUSTRUMJAAR 2008

- [De Lustrumtocht](#)

.....

In 2008, een tocht gevaren

“.....In 1998 wordt stichting ‘De Gudsekop’ opgericht, bedoeld om te blijven varen als in vroeger tijden : zonder motor en zonder eigentijds comfort. Actief varen, hard werken en leren wat zeilen op een platbodem inhoudt. Varen op de Gudsekop betekent ook in 2008 nog steeds : een puts gebruiken als toilet, slapen in het ruim op schuimrubber matrasjes en drinken uit de melkbus...”. Zomaar een paar woorden uit de motivatie van stichting Sneek Promotion waarom ons honderdjarig scheepje gekozen is tot ‘boot van het jaar’. Deze woorden klinken bekend in de oren voor de meeste van ons, maar uit de mond van een keurig in driedelig pak geklede woordvoerder tijdens de high tea in de luxe tuin achter het stadhuis van Sneek – en in bijzijn van allerlei hoogwaardigheidsbekleders – klinkt het toch zeer uniek! Tussen de toehoorders is er een samenklontering te zien van Gudsekkopers, te herkennen aan de blauwe truien met de tekst ‘Gudsekop 1908 – 2008 eeuwig bomend’. Martijn & Martijn nemen een oorkonde en een wimpel in ontvangst. We worden toegezongen in het Fries door een van de plaatselijke beroemdheden.

.....

De stemming zit er in bij de Gudsekop-bemanning en een dozijn opstappers. Het schip is voor de gelegenheid versierd met bloemstukken op de kluisborden en voor de mast. Verlichting is aangebracht langs de contouren van de zeilen, althans daar waar de zeilen normaal tijdens het varen staan. Het waait hard dus is zeilen er niet bij. Er komt een klein bootje aanvaren met daarop de commissaris van de koningin van Friesland. Voor de camera's van de provinciale TV-omroep wordt het schip gehuldigd als 'schip van het jaar'. Even is er de verwarring dat we als laatste zullen

paraderen in de rondtocht door de Sneeker grachten; we dachten dat we als eerste zouden gaan. Het geeft ons wel de gelegenheid om alle andere schepen die meedoen aan de vlootschouw te bekijken. Nadat alle anderen voorbij zijn gegaan, worden we door een rubber bootje door de eerste brug van het parcours geduwd. Grote hilariteit ontstaat als we meteen het remmingswerk rammen, maar ja, weten de toeschouwers veel dat dat al honderd jaar zo gaat.

Eenmaal door de brug gekomen, komen we in een soort droomwereld waar we toegejuicht worden door rijendikke mensenmassa's die aan weerszijden tegen de dranghekken aan staan. Live-muziek klinkt vanaf de kant en vanaf het water. Vuurwerk verlicht de skyline. Het is met recht het hoogtepunt van de tocht; niet alleen van de tocht, maar van mijn persoonlijke Gudsekop-extase-momenten-top-tien aller tijden. Superlatieven schieten tekort. Je moet het hebben meegemaakt. Dit is meer dan de organisatie van de Eeuwtocht, bestaande uit Martijn v N, Martijn R en Rob de Vries, had durven hopen.

.....

En natuurlijk als afsluiting een hele lijst met dankjes en mensen die het mede mogelijk hebben gemaakt.

Dus als je daar bij wilt staan en je hebt nog mooie en bruikbare foto's.....

mail ze zo snel mogelijk naar jantien.norbert@12move.nl

Ook namens Bregje en IJsbrand heel veel dank voor alles tot nu toe!!
Jantien

in jouw zeil

als je weer thuis bent
bij jezelf
wanneer je weer de stuurman bent
van je eigen schip
en met jou
weer zeeën gaat bevaren
met je zelf
in lege baaien ligt
weet dan
dat je passagiers achterliet
die jou,
de wind in jouw zeilen
en waar deze hen heeft heen gebracht
niet snel zullen vergeten

Gerdien Halfman 2004

